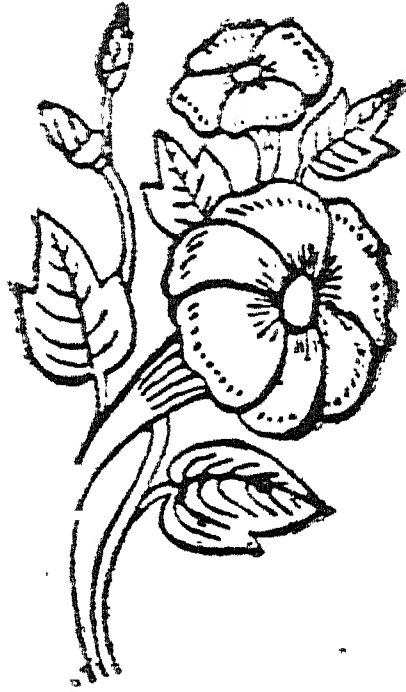

వైతన్య కిరణాలు

(గేయసంపుటి)

80
3-93

Accro
18811

రచన :

వల్లభాపురపు దేవదానం.

ప్రథమ ముద్రణ :

ఏప్రిల్ 1993

ప్రతులు : 2000

సర్వహక్కులు రక్షింపబడినవి.

ముద్రణ :

శ్రీ తిరుమల ప్రింట్స్
షూట్‌బజార్, తెనాలి.

వెల : రూ. 8-00 చ

ప్రతులకు :

వల్లభాపురపు దేవదానం

ఉపాధ్యాయుడు,

మగ్గిరాల - 522 330

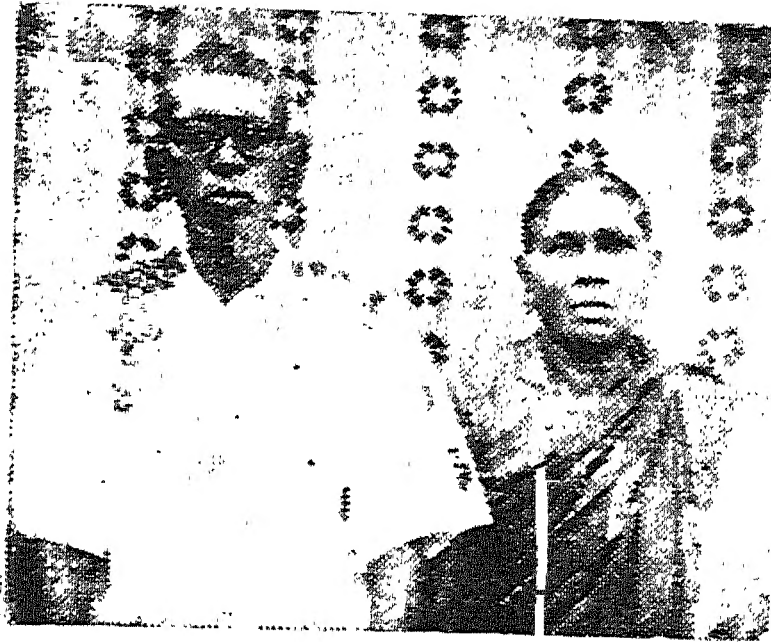
మగ్గిరాల (మండలం)

గుంటూరు (జిల్లా)

అంకితం

Dec 11

18811

“ప్రతన్యతిరణాలు”

నాకు జన్మనిచ్చిన

జననీ జనకులు

స్వర్గీయులైన-

మరియమ్మ, జఖరయ్యగార్లు

దీవ్యస్మృతికి “అంకితం”

అదీ నా జీవన సౌభాగ్యానికి

“కాశ్చితం”

-కుమారుడు

వి. దేవదానం

కృతిపతి

శ్రీ వేంకట కృష్ణారావు మహాశయ !

నన్నొక కృతికర్తగా గుర్తించినారు నా కావ్య కన్యకు కృతిభర్తగా
నిలిచినారు. దయామూర్తిగా కొనియాడబడుచు దానకర్తగా వెలుగొందు
చున్నాడు. మరువలేనంతటి మిమ్మెప్పుడు నేను మరువకంటి నన్నెప్పుడు మీరు.

- నల్లభాపురపు

వంకరు హాకీ సరస్వతి-

శంకర్ బాపిన - కృతిపతి

“జంపాలాభ్యై”

వేంకట కృష్ణారాయ !

పొంకమ్మగ మనుషు భువిని

బుధనుత మతివై !

“మ ధ ర క వి”

శ్రీ నూతక్కి

నా దృష్టిలో...

నా పూర్వ విద్యార్థి శ్రీ వల్లభాచారపు దేవదానం
ఆదర్శప్రాయుడైన ఉపాధ్యాయుడుగనేకాక, మంచి గేయ
కవిగా కూడా పాండడం గర్వకారణం. ఆయన రచించిన చైతన్య
కిరణాలు, గేయసంపుటిని ఆ మూలాగ్రహం చదివి
ఆనందించాను. పుట్టు పుట్టుగా పట్టెడు కొరుకుడు పడని,
వాడుకలోలేని వదాలతో పాఠకులకు భావాన్ని అర్థంకాసేయక,
విసిగించే కవి పండితకోటికంటె, వాడుకభాషలో చిన్న చిన్న
పదాల్ని పొందికచేసి గేయాలుగా తీర్చిదిద్దిన శ్రీ దేవదానం
ధన్యజన్ముడు.

మంచి మనసు గలవాడు

వంచితులను విడనాడు

సత్యము నిలలో స్థాపన జేయ

నిత్యము నిజముగ పోరాడు" అని తన 'జీవన

పథం'లో వక్కాణించి సామాజిక స్పృహగల ఉపాధ్యాయునిగ
శ్రీ దేవదానం నిరూపించుకొన్నాడు.

'ఉపాధ్యాయుడు' అనే శీర్షిక క్రింద

ఉత్తేజమందు నీ వృత్తియందు

ఉత్సాహమొనర్చు విద్యార్థులందు

ఆర్జించు విద్యాధనము మెండుగా' అని సాటి

ఉపాధ్యాయ లోకానికి చాటిచెప్పిన మేటి గేయ రచయిత-

పండుగలను గురించి, పేదరికాన్ని గురించి, రైతు
బాధలగురించి చిత్రించిన యీ కవి రచనలు విద్యార్థులకు
మార్గదర్శకాలు శ్రీ దేవదానము అనేక రసవత్తర కావ్య
కుసుమాలను తెలుగుజాతి కందీయగలరని ఆశిద్దామిరీక్షిద్దాం.

కాలకలారు

టి. జి. సంజీవరావు

14-4-93

జిల్లా విద్యాభివృద్ధి కార్యదర్శి (రిటైర్డ్)

అ బి న ం ద న

చైతన్య కిరణాలు అనుగేయ సంపుటిని మా దుగ్గిరాల
మండలములోగల కళారాజుకొండూరు యం. పి. పి. ప్రాథమిక
పాఠశాలలో పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయుడు శ్రీ వి.
దేవదానం సామాజిక స్ఫూర్తితో తన తీరిక సమయముతో
సద్వినియోగము చేసికొని రచించిన ఈ గేయ సంపుటి
ఎంతో ప్రశంసనీయును.

ఈ చిన్న గేయసంపుటి మానవుని మూర్తిమత్వమును
చాటి చెప్పుచున్నది. మానవుని సహజ లక్షణములైన
అరిష్టద్వర్గములను వెలికితీసి మన కన్నులముందు చిరుదివ్యైగా
వెలిగించి, బ్రతుకు బాటలో బాసటగా నిలిచేరు. ప్రతి చిన్న
అంశమును పెద్ద మనస్సుతో చూడమని చైతన్యకిరణాలు
ప్రసరించారు.

సరళమైన భాషలో తన భావాన్ని వ్యక్తీకరించారు.
మున్ముందుగూడా ఈ ఉపాధ్యాయుడు ఉపాధ్యాయ
లోకానికి అనర్హప్రాయుడుగానుండి సమాజానికి తన సేవల
నందించగలడని ఆశిస్తూ-

యం. కోటేశ్వరరావు

మండలాభివృద్ధి అధికారి

దుగ్గిరాల మండలం

దుగ్గిరాల

ప్రగతి సోపానాలు - చైతన్య కిరణాలు!

సమసమాజ నిర్మాణంలో వస్తున్న అస్తవ్యస్త కవిత్వ శోరణులలో పెల్లుబికించు చైతన్య కిరణాలు, విజ్ఞాలు, ప్రాణాలు రసజ్ఞులు మెచ్చు రీతిలో ఇందులో రచయిత సృష్టించిన ప్రతి గేయశబ్దకబకడదా త్తత కల్పించుచున్నది. నేటిసమాజంలో ప్రగతి సృష్టికర్త రచయిత ఈ రచయిత తన వంతు కర్తవ్యంగా, క్షేయంగా ఎంతో శ్రమ తీసుకొని రచించిన ఈ చైతన్య కిరణాలు జాతి ప్రగతిని సోపానాలు రచయిత వృత్తి కీర్త్యా ఉపాధ్యాయుడుగా తన వాణిని, ప్రకృతికీర్త్యా ఒక కవిగా తన వాణిని, బాణిని, ఈ చైతన్య కిరణాలద్వారా నిరూపించారు. ఈ గేయ సంపుటిలో ప్రతి గేయం ఒక చల్లని కిరణంగా, మరొక చైతన్య కిరణంగా, రేపటి మణి దీపంగా ఆ చంద్రార్క నిలుస్తుంది వీరి రచయిత శత సహస్ర వసంతాలు దేవదానం పట్టింది బంగారంగాను, ముట్టింది ముత్యంగాను, వీరి ప్రతి రచన కళా జగత్తులో మరో సృష్టి కర్తగా, భవితకు ఆదర్శ కవిగా, చైతన్య అక్షర లక్షలు పెంచిన యీ రచయితకు శత కోటి దేవతల ఆశీస్సులు పెండుగా మెండుగా దండిగా కొండంత అండగా ఉండాలని ఆశీస్సు ఆకాంక్షిస్తూ-

మీ

ఉత్పల వరదరాజ

సినీ రచయిత

అధ్యక్షులు రాష్ట్ర మనోరంజనీ ఆర్ట్స్

బొన్నూరు.

అభినందన చందనాలు

కవి దేవదానంగారు సాహితీకృషీవలుడు సహృదయులు వారు రచించిన గేయాలు కిరణాలుగా నవయుగంలోకే శిఖరాలనందుకోవాలని కాంక్షిస్తున్నాను. వీరి ప్రతి రచనలో ఒక ప్రత్యేకత ఒకవిశిష్టత స్పష్టమౌతుంది. శ్రీ దేవదానంగారు రచించిన ఈ గేయ సంపుటి సాహితీచందనంలో సాహితీ ఘుభాళింపులను నింపుచూ వార్చి సాహితీ యశస్సును వన్నె చిన్నెలు ఎన్నెన్నో హరుస్తుంది.

“ఈ సంపుటి వారికి నా అభినందనలు”

పెద్దీటి యోహాను

వ్యవస్థాపకులు

పద్మభూషణ్, గుల్జరిణి, కళాపరిషత్ డుగ్గిరాల.

భవితకు బంగరుబాట...

మృత్యుడు హితుడు సన్నిహితుడు శ్రీ వల్లభాపురపు దేవదానం కలంనుండి జాలువారిన కవితా వెన్నెల సోనలు ఈ “చైతన్య కిరణాలు” గేయసంపుటి సమ సమాజ నిర్మాణానికి తనవలతు కర్తవ్యంగా కవిగా సర్వకౌత్స మార్పుకోసం వీరి తనన ప్రతి గేయములో గోచరిస్తుంది. వీరు ఇంకా ఎన్నో మరెన్నో రచనలు భవితకు బంగరు బాట అవ్వాలని చైతన్యకు విరులు నింపాలని ఆశిస్తా !

ఓ

కాండ్రు విక్టరు కళ్యాణరావు

దళిత వెల్ ఫేర్ సొసైటీ

దుగ్గిరాల ప్రసిడెంటు

దుగ్గిరాల

15-4-93

ఆ శీ స్స లు

తీయ తీయనైన తేటతెనుంగున
అలతి వల్లనాలములను గూర్చి
శారదాంబ మురియి చైతన్య కిరణాలు
ప్రసరణమును డేసె రసమయిండు !

వల్లభాపురంపు వరదేవదానము
సుకవి రంజితుండు శుభములందు
సరసభామడయ్య వరశాంత గుణుడయ్య
వృధివి మనుసుగాక బుధులు పైచ్చ !
అమరవాణి ప్రజకు నందించు కవియయ్య
వర్తమానుడగుచు వసుధమసలు=

“మ ధ ర క వి”

శ్రీ నూతక్కి

నా మిత్రుడు

నాకు చిరజీవితము సామ్య మనగుడు అయిన “శ్రీ వల్లభాక్షరవు
దేవదానంగాయ” “చైతన్య కిరణాలు” అనే గేయ సంపుటిలోని లోతు
పాతులను గూర్చి యధిప్రాయ మీయవలసినదిగా కోరుట నా యద్యష్టము
గానే భావించుచున్నాను. సామాజిక చైతన్యాన్ని, సాహిత్యపరంగా
సమాధాన్ని చైతన్యవంతం చేయుటలోవారు సఫలీకృతులైనారు.
అందేవ్కురును గురించి అన్నా ! అంటూ తన అవ్యాజానురాగాలు తన
నాయకుని పట్ల ప్రవర్తించుకొన్నాడు. ఇది మహావాత్తమైన గుణము.

ఈ రచయిత ప్రథమ ప్రయత్నమే ఫలవంతమైనది. ఇంకా అనేకనేక
గ్రంథ రాజములను వ్రాసి ప్రజలకందిస్తారని ఆశీర్వాదిస్తున్నాను.

పరుచూరి ప్రభాకరరావు

సీనియర్ తెలుగు పండిట్

ఉన్నతసాతకాల- మున్నంగి

నా మాట

నాలోని భావాలు

నలుపురకు తెల్పాలని

కవిత వ్రాయతలంచి

కలము చేబాని

చిఱు చిఱు కవిశేలను

చిన్నలకు, పెద్దలకు

నీకే నిజాయితీలు

నిత్య జీవితములో

జ్యోతులుగా నుండునటుల

హృదయ కిరణాలు ప్రసరించు

ఓ

- వల్లభాపురపు

కృతజ్ఞతలు

నా గేయ సంప్రదిని ప్రోత్సహించిన గురుకులులు - మున్నంగి
కన్నత పాఠశాల సీనియర్ తెలుగు పండితులు నగు శ్రీ పరుచూరి
ప్రవాకరరావుగారికి 'మహార కవి' శ్రీ సూతర్కి అబ్రహముగారికి
'సరస కవి' శ్రీ జినపాటి వెంకటాద్రిగారికి నా కృతజ్ఞతలు.

నా కృతి కన్యకు భర్తయైన శ్రీ ఇంపాల వెంకట కృష్ణారావు
(మాజీ ఉప మండలాధ్యక్షులు) వారికి ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు. ఇంకనూ
నన్ను ప్రోత్సహించిన కవులకు, పండితులకు, సోతులకు, బంధుమిత్రులకు
సోదరసోదర్యాదులకు నా కృతజ్ఞతలు.

అద్దే నేనడిగినంతనే తమ అమూల్యాభిప్రాయము లందించిన
విజ్ఞ మహాశయులకు నా కృతజ్ఞతాభినందనలు. సకాలంలో ముద్రించి
అందించిన శ్రీ తిరుగుబ ప్రింట్స్, తెనాలివారికి నా భన్యవాదములు.

- చైతన్య కిరణాలకర్త

1. ఆ దర్శనం

ఉపాధ్యాయవాణి ప్రచురణ ఫిబ్రవరి మాసపత్రిక 1993

వీడ్కోలు పలుకుదాం

గత సంవత్సరానికి

స్వాగతం పలుకుదాం

ఈనూత్న వర్షానికి

తెల్పుకుందాం శుభాకాంక్షలు

పరస్పరంగా సాభాత్పత్వముతోను

సమత మమతల సంఘీభావ

సువిశాల హృదయాలతోను

ప్రవేశించాము పందొమ్మిదివందల

తొంబది మూడవ వత్సరములో

ప్రత్యేకత ఎంత దాగివుందో ? !

ఈనూత్న సంవత్సరంలో !

గత డిసెంబరు నెల ఆరును

జిప్సికి తెచ్చుకొన్న మనం

మత సామరస్యాన్ని మరచినట్లే

మానవత్వాన్ని మంటగలిపినట్లే

మతము ముఖ్యముకాదు మనిషికి

మమతే ముఖ్యము ప్రతి మనస్సుకి

మానవత్వంలో మార్పు తెద్దాం

మమతను పెంపొందించుకుందాం.

సాక్షిగా గడుపలేక పోయాం
 గత వీధి సంవత్సరాన్ని !
 సామరస్యంగా గడుపుకుందాం
 ఈ సాధారణ సంవత్సరాన్ని !!

అదర్శం అందరకూ ముఖ్యం
 అవేశం అన్నివిధాలా నష్టం
 అదర్శంగా మనముందాం
 అవేశాన్ని తగ్గించుకుందాం

1993 నూతన సంవత్సర శుభాకాంక్షలతో

2. ఉ గా ది

1993 నూతన తెలుగు వత్సర శుభాకాంక్షలతో

వచ్చిందంకోయ్ ! వచ్చింది !
 ఉగాది సంమగ వచ్చింది
 తెచ్చిందంకోయ్ తెచ్చింది
 శ్రీముఖినామ వత్సరం తెచ్చింది
 జ్యోతిష్కులకు జీవనాధారం
 సంచాంగికర్తలకు పరమానందం
 అందరకు అందుబాటు కావాలని
 కోరుకొందాం మనమందరం
 చేదు, వగరు, పులుపు, తీపి
 మొదలగు మిశ్రమాన్ని

భక్తితో రుచి చూస్తాం
ఈ పండుగ దినం

ఈ రుచులన్ని మిళితమైనట్లే
మన జీవితం ఈలాగే వుంటుందని
నిదర్శనంగా గుర్తించాలి
మనమందరం ఏనాటికైనా !

తెలుగు జాతికి ప్రియమైన
పండుగదినం, ఈ దినం
అందుకే తెల్పుకుందాం
పరస్పరంగా సామ్రాజ్యత్వంతో
“కుభాకాంక్షలు ఈ పర్వదినం”

3. ప్రధానం

ఆత్మశుద్ధి ప్రధానం
దుష్టబుద్ధి ప్రమాదం
పరిశీలించు మిత్రమా !
ఫలితము గ్రహించుమా !!

4. మంచి

నమ్ము నమ్ము నామాటనమ్మని
మాటిమాటి కంటారు కొందరు
మనిషి తత్వమెట్టిదోనని
మనిషి మనిషి నే నమ్ముటకు

మనిషీ భయపడుచున్నాడు
 నమ్మవద్దు మనిషీనె
 మాటలను బట్టి
 నమ్ముట మంచిది
 మనిషీలోని “మనస్సును” బట్టి

5. ముద్దు

కుత్సితుండు నంకుచిత బుద్ధితోనుండు
 శిశ్నలుకెవుడు చక్కగానుండు-
 మనిషీ మరణించనచ్చు
 మంచి చావబోదు
 నంచనకు తప్పక
 పిటమన్నది కలదు
 పెద్దలు చెప్పిన
 మంచి సూక్ష్మలివి
 హద్దులు దాటక
 నమ్మి నడచిన
 ముద్దుగ నుందురు
 ముద్ద మందారములా !!

6. నేర్పు - పిర్పు - తీర్పు

నేర్పుతో చేసిన పనిని
 పిర్పుతో పరికించిన

తీర్పులో నెగ్గగలవు

నేర్పు ముఖ్యమని గ్రహించగలవు

నేర్పు - ఓర్పు - తీర్పులకు

ప్రధాన పాత్రధారుడవై

ప్రయోగాత్మక క్రియలతో

ప్రజలకుపయుక్తమైన

జనులెన్నో చేయుమోయి

ప్రజ్వరిల్లి, లే, లెమ్మోయి !!

7. ఓ నే స్తం

నేస్తం ! నేస్తం !! ఓ నేస్తం !!!

ఒప్పుకుంటావా ఈ వాస్తవం

నెలకు జీతంసంపాదిస్తున్నావు

నెలజీతము కొరకు ఎదురుచూస్తున్నావు !

ఎంత ఖర్చుచేస్తున్నావు ?

ఎంత అప్పుచేస్తున్నావు ?

ఎంత తప్పుచేస్తున్నావు ?

ఎంత వృథాచేస్తున్నావు ? !

ఖర్చు తగ్గించి ఖచ్చితంగా జీవించు

అప్పుచేయుటకు అలవాటుపడవద్దు

అప్పుచేయుట పెద్దముప్పని గమనించు

హద్దు అదుపుదప్పి పెద్దలే జీవిస్తే !

ముద్దు లొలుకు బాలలేరీతి మెలిగెదరు ! ?

హద్దు పేడకనీవు బుద్ధిగా నడచుచూ
 బుద్ధికగా జీవించు ఓ క్షేస్తమానీవు
 ఓర్పుకలిగి జీవించు యికముందునీవు ! !

8. స్నేహం - బంధుత్వం

స్మష్టిలో తీయనిది స్నేహం
 క్షుష్టిలో తీయనిది బంధుత్వం
 స్నేహం చెరిగిపోని బంధం
 బంధుత్వం తరిగిపోయే సంబంధం
 ప్రేమాభిమానం స్నేహితులలో
 ద్వేషానురాగం బంధువులలో
 కలుగుచున్న పేరోజ్జుల్లో
 స్నేహ బంధుత్వం తెలుసుకో !
 తెలివిగా “సమాజములో” మనలుకో ! !

9. సూక్తులు

చెన్నాడు మాటలు వినవద్దు !
 చెప్పకూడనివి చెప్పొద్దు ! !
 చూడకూడనివి చూడొద్దు !
 చేయకూడనివి చేయొద్దు ! !
 వినదగు మాటలు విను
 చెప్పతగినవి చెప్పు

చూడతగినవి చూడు

చేయతగినదే చేయి !

అందరు వినదగు మాటలివి

పెద్దలు కట్టిన కోటలివి

ఒక్కతో పాటించినవారికి

తరగని చద్దిమూటలివి

10. క వి త

కాలాను గుణముగ

కవిత వ్రాయవలె

కర్త, కర్మ, క్రియలతో

కవికంతగా పనిలేదు

కాలమే కవితకాధారం !

కాలాను గణముగ

కమ్మని భావాలతో.

కనువిప్పు కల్గించు

ఘట్టములు చిత్రించు

కవితలందించు

కర్తవ్యం బోధించు.

11. సన్యాసి - సంసారి

సన్యాసీ ! నీ జీవితం శ్రేయోదాయకం !

సంసారి ! నీ జీవితం శ్రమదాయకం ! !

సన్మ్యాసి సాధించు సత్కర్మభావం
 సంసారి భరియించు సంసారభారం
 జ్ఞాంతి చేకూర్చు సన్మ్యాస జీవితం
 భ్రాంతి చేకూర్చు సంసార జీవితం.

12. జీవనపథం

రేడియో ప్రసారము 1986

మంచి మనస్సుగలవాడు

మంచితులను విడనాడు

సత్యము నిలల్పొన్నాడనజేయ

నిత్యము నిజముగ పోరాడు

మంచి చెడులు మనలోఉన్నవి

ఎంచిచూడ యిది నిజము

మానవాళికి మంచినిగూర్చుచే

మనీషిగ నీ ధర్మము

మానవుడే యిలదానవుడైతే

మంచికి మనుగడకలదా !

నిజమానవునిగ నిడచుకో

హజమన్నది నేడే విడచుకో

ఎండమావులను ఎరుగక నీవు

మొండిగ ముందుకు నడువకు

అడుగడుగున సుడిగాలులు ఎన్నో

వెంటాడును నిన్ననిమరువకు !

గమ్యములేనె బాటసారిగా
 నమవకు జీవితరథము
 మర్మము పీడి ధర్మము నెఱిగి
 నడచు పే జీవనరథము.

13. కవిత్వము

నేస్తం ! నేస్తం !! ఓ నేస్తం !!!
 కవిత్వమంటే తెలుసా ?
 నేవిన్నవిస్తా ఆలకిస్తావా !
 కవిత్వమంటే-

కన్నవాటిని
 పిన్నవాటిని
 త్వరితరీతిలో
 ముచ్చటించుటే
 కవిత్వమంటాను

కవికుండవచ్చు
 కోర్కెలెన్నోనో ! గాని
 కవికుండాలి
 కమనీయ హృదయం
 కనువిప్పు కల్గించు
 కరుణగల సుగుణం.

14. నిజాయితీ

ప్రజా వైద్యశాలలు స్థాపించుకో !
 ప్రజలను దోచుకు తింటారు కొందఱు
 ప్రజలకు న్యాయం చేకూర్చువాడెందఱు !
 ప్రజారాజ్యములో, ప్రజావైద్యశాలల్లో
 ప్రజలకు న్యాయంచేకూర్చుటే రాజ్యాంగవిధానం
 సేచేకోవకు చెందేకో నిర్ణయించుకో
 మానవసేవయే మాధవసేవగా గుర్తించుకో !
 నిన్నువలె నీ పౌరుగువార్ని ప్రేమించుట నేర్చుకో
 నీ ప్రతిభను ప్రజలకు కనపర్చుకో !
 అప్పుడందుకోగలవు అవార్డులెన్నెన్నో !!

15. ముఖ్యం

తెలివి తేటలు ఒకరిసొత్తుకావు
 తెల్పుకొనవచ్చు వారి అభిరుచినిబట్టి.
 విద్యను అర్జించుటలో
 ప్రతిభకు సాననట్టి
 ప్రతి వ్యక్తి నిలవాలి
 ప్రతిభకు ఫలితమొందాలి.
 విధిగా పాటించాలి
 విషయ విధేయతలు
 విద్యాభవము కొలనై విద్యాధి.

తెలివిని పెంచుట
 మంచిని ఏంచుట
 చెడును త్రొంగుట
 నెలుగును పంచుట
 కర్తవ్యం గుర్తించుట
 మంచివారి లక్ష్యం
 మనుగడకే ముఖ్యం.

16. నవ్వు

కపట బుద్ధితో
 కనులు గప్పుచు
 చెంగు చెంగున
 గంతులేయుచు
 ముసి ముసి నవ్వులు
 నవ్వుకు మెప్పుడు
 నీను వెంటాడుచునే
 నీ పగవారుంటారని
 నీవెప్పుడు మరునకు
 చిరునగు మోముతో
 సిరులు గురిపించుచూ
 చిరు చిరు నవ్వులు నవ్వు
 ప్రగతి ప్రపంచానికి పవిత్రమై నువ్వు !

17. ఆహ్లాదం

రాగం రాగం రాగం
 సమ్యమైనదే రాగం
 అనురాగం అనురాగం
 ఆశ్చర్యత కలదే అనురాగం
 అనురాగముతో
 ఆలపించినరాగం
 అనుభవించుచు

ఆహ్లాదం

18. వాణీ

చల్లని వెన్నెలకాంతిలో
 కవితామతల్లి ఒడిలో
 తనువు మరచి తలపులుప్పొంగ
 కవితాగీతకలెన్నో
 కలహంస భంగిమలా
 కలకాలముండు నటుల
 దివ్యపుటలను వ్రాయమంటుంది
 “భారత విజ్ఞానవాణి”
 కాష్ఠిక కర్షక బాధలెన్నో
 మాజమాన్యయాతనలెన్నో
 సాధించిన చైతన్యాలెన్నో

కంటికి కన్నించుకీతెగ

న్రాయమంటుంది “కార్మికకష్టకవాణీ”

బాలల మనుగడను భాసించే

బాలల గేయాలెన్నో

బాలల భావితరాల

బంగారు బాటల పూతకేకులు

భారత జాతికందించ

న్రాయమంటుంది “దివ్యవాణీ”

అన్నిసంఘాలు హార్షించుకీతెగ

అధర్మాలను ఎదుర్కొంటూ

అధర్మాలను అందుకొంటూ

అధ్యాపకుల అగచాట్లెన్నో

న్రాయమంటుంది “ఉపాధ్యాయవాణీ”

భారతదేశ పౌరునిగా

భారతజాతి ప్రగతికొరకు

దేశసాభాగ్యము నిల్పుకొనుటకై

దేశభక్తి గేయాలెన్నో

న్రాయమంటుంది “నా అంతర్వాణీ”.

19. ని జ ం

పేదవారి బ్రతుకు

వీడిత బ్రతుకు

కలవారి బ్రతుకు
 కలిమి పెంచెడి బ్రతుకు
 మధ్యతరగతి బ్రతుకు
 మండకొడి బ్రతుకు

ఎన్నరికి నాకే భాషలొందుదురు
 వేదనాను మధ్యతరగతినారినిగాంచి
 మధ్యతరగతినాను కలవారినిగాంచి
 గొట్టకలు మింగుచు బ్రతుకుచుందురు.

ఎన్నరికినాకే మాషించుకుంటారు
 ఎంత సంపాదించినా తృప్తిపడకుంటారు
 ఎంత ఖర్చుచేసినది చెప్పలేకుంటారు
 ఏమిటో ఈ మానవ నైజం !
 ఎన్నరికీ తెలియకున్నది దీనిలోని నిజం !

20. ప్రజానాయకులు

రేడియో ప్రసారం 1986

ప్రజానాయకులం మేమేనంటూ
 ప్రజాసేవకే పుట్టామంటూ
 ప్రజలకు న్యాయం చేకూర్చుతామంటూ
 ప్రజాసేవయే మాప్రథమకర్తవ్యమంటూ
 ప్రతిజ్ఞలెన్నో పలుమారులు పలుకుచు
 ప్రజలను దోచుకు తినేటందుకు
 ప్రజా ప్రతినిధులుగ మమ్మెన్నుకోమనే

ప్రబుద్ధులెందరో పుట్టారేదేశంలో
ఆ ప్రబుద్ధులకే పెత్తనమిస్తే !
ప్రజలుపడే పాట్లెన్నో !!

21. పేదవాడు - కలవాడు

పేదవాడు తప్పుచేస్తే

దండించు తారు

కలవాడు తప్పుచేస్తే

ఒప్పుగా భావించుతారు

పేదవాడు దండము పెట్టినా

దండనకు గురౌతాడు

కలవాడు కలిమి వెదజల్లి

కష్టిపుచ్చుకుంటాడు !!

కలవాడు కొందరు

పేదవానిని అడ్డుపెట్టుకొని

పాడుపనులెన్నో చేయించుతారు

తుదకు పేదవానిని దండిపవస్తే

తమకేమి తెలియదన్నట్లు

తప్పుకొని తిరుగుతుంటారు

పేదవాడా ? నిరుపేదవాడా !!

పాడుపనులకు పాలుపడక

పాడిపంటలకు పాలుపడుచు

నశుభాషణకు కృషిని సల్పుచు
పాడినంటలు పండించుచూ
పచ్చలేక జీవించుచుండుము.

కలవాడా ! సంవదకలవాడా ! !
పాడుపనులను వేదలచే చేయించక
పాడినంటలకు సహకరించి
నశుభాషణకు తోడుగ నీవుండి
వేదలకు అండగ నీవెప్పుడుండు
పాడినంటలతో విరాజిల్లుచుండు.

22. క న్ను

జ్ఞానేంద్రియాలలో
కన్ను ప్రధానమైనది
కావుననే, కన్ను విజ్ఞానాన్ని
సమకూర్చి, విజ్ఞానవంతునిగా
విద్యార్జనకెంతగానో
దోహదమిస్తుంది.

కన్ను సాధించిన విజ్ఞానమువల్లనే
మానవుడెన్నో మన్ననలు పొందుతాడు.
కాని, కొంతరికజ్ఞానానికి
అధికృత వహిస్తుందదే కన్ను
మనకంటిలో అంతటి మహత్త్వమున్నది.

కళ్ళు లేనివానిని అంధుడంటారు
 కళ్ళను దుర్వినియోగపర్చుకొనువారిని
 కళ్ళికావరం కలవారంటారు
 కళ్ళను సద్వినియోగపర్చుకొనువారిని
 విజ్ఞానవంతుడని, ఉత్తముడని అంటారు
 కావున కళ్ళను సద్వినియోగపర్చుకొని
 విజ్ఞానవంతునిగాను, వివేకవంతునిగాను
 నిండుగ కనులకు కనబడుచుండు
 పేరు ప్రతిష్ఠలతో ప్రజ్వరిల్లుచుండు.

23. ఉపాధ్యాయుడు

ఉపాధ్యాయుడా ! ఓ ఉపాధ్యాయుడా !!
 ఉత్తేజమొందు నీ వృత్తియందు
 ఉత్సాహమొనర్చు విద్యార్థులందు
 ఆర్జించు విద్యాధనము మెండుగా
 బోధించు బోధనావిధానం నిండుగా

ఐకమత్యముగ నుండు

తోటి ఉపాధ్యాయులందు

కాలనియమమును పాటించు

కర్తవ్యము గుర్తించు.

24. ఎదిరిస్తా

ఎదిరిస్తా ! ఎదిరిస్తా ! !

అన్యాయాన్ని ఎదిరిస్తా !

అంబరానితనం

అనూనుషషసి పల్కుచూ-

పాటించుట చేతకాని

సమాజాన్ని ఎదిరిస్తా ! ఎదిరిస్తా ! !

నూనవులంతా

సమానమంటూ

మనిషే, మవిషేసి

దోచుకుతింటూ

కల్లబొల్లి కబుర్లు చెప్పెడి

నరరూప రాక్షసులను

ఎదిరిస్తా ! ఎదిరిస్తా ! !

నరకట్న నిషేధం

వాటించాలని పల్కుచూ

నక్రమార్గమున

నక్ర బుద్ధితో

కట్నం వసూలు చేయు

తల్లిదండ్రులను

ఎదిరిస్తా ! ఎదిరిస్తా

అన్యాయాన్ని ఎదిరిస్తా ! !

25. యువతరం

గ్రామాలలో పెద్దలు కొండరు
 గండరగోళాలకు ప్రసిద్ధులు
 మార్చాలి యీ పెద్దలను
 మారు మాటాడనియక
 చేటి యువతరం !

యువతదానికి యువశక్తిని
 భావితరానికి భవితవ్యాన్ని
 నరనరాలకు నవోదయాన్ని
 ప్రబోధించాలి ఈ నాటి తరం.
 ప్రజల్లో మాధుర్యేవాలి
 ప్రజ్వరిల్లి పయనించాలి
 ఈనాటి యువతరం
 అదే యువతరానికి మహాబలం.

26. పేదవాడు

పేదవాడు ఈనాడు
 పెదవి కదపలేకున్నాడు.
 వెట్టి చాకిరి చేసినా
 కడుపు నింపుకోలేకున్నాడు
 కట్టు బట్టలే కరువు !
 జుట్టుకు సూనెక్కడ ?

వల్లి కే తిండికరువు
బిడ్డకు పాలెక్కడ ?

కరువుతోనే జీవితం
గతివుతాడు శాశ్వతం
కష్టాలు తీరేదెప్పుడు ?
కన్ను మూసినప్పుడా ?

27. సంక్రాంతి

సంక్రమిస్తాడు సూర్యుడు
దక్షిణాయనమునుండి

ఉత్తరాయణమునకు

సంక్రాంతినాడు

మకర సంక్రాంతినాడు

సంక్రమిస్తాయి సంపన్నులకు

సస్యసంపదలు సంక్రాంతినాటికి

కష్టజీవులకు కన్పించదెందునా

సంక్రాంతి సంబరం

కష్టజీవులకు కడుభ్రాంతి

సంపన్నులకే క్రాంతి సంక్రాంతి..

28. దీపావళి

దీపావళి పండుగ
 దివిటీల పండుగ
 సాటిలేని పండుగ
 సరదాల పండుగ

దీపాలు వెలిగించి
 దివిటీలు ముట్టించి
 కనువిందు కల్గించి
 కన్పించు నిండుగ

కజవులో వస్తుంది
 కఠినమని పిస్తుంది
 డబడ బామనిపిస్తుంది
 డబ్బుదండుగ జేస్తుంది

నరకాసుర మరణం
 ఈ పండుగకు స్మరణం.
 శ్రీకృష్ణుని సంకల్పం
 సత్యభామ సాహసం
 ఎఱుంగుటే సమంజసం.

29. వ్రాయాలని ఉన్నది

రేడియో ప్రసారం 1986

వ్రాయాలని ఉన్నది

వ్రాయాలని ఉన్నది

కవిత వ్రాయాలని ఉన్నది

ఏమని వ్రాయాలో

దరితోచకున్నది

సరిగ్ కలమాడకున్నది

పేదవారి కష్టాలు

కార్మికుల నష్టాలు

కన్పించు చున్నవి

కడతేర కున్నవి

నిరుద్యోగి నయనాలు,

యన్ జి వోల వయినాలు

ఊహించలేకున్నాను

ఊహకోలేకున్నాను

అధ్యాపకుల అగచాట్లు

ఆఫీసర్ల అలవాట్లు

తెలిసికోలేకున్నాను

అలసి పోతున్నాను

ఎచ్చోట చూచినా మానభంగాలె

ఎచ్చోటగాంచినా దారిదోషిడీలె

ఏనోటవిన్నా మూకుమ్మడిహత్యలె
 ఏమని వ్రాయాలి నేనేమని వ్రాయాలి ?
 దండిగానే ఉన్నాయి ధాన్యాదులు మనకు
 మండిపోతున్నాయి మా రైట్టు ధరలు
 ఎండిపోతున్నాయి పేదోళ్ళ పొట్టలు
 సిండిపోతున్నాయి దళారీల కొట్లు
 ఏమని వ్రాయాలి ! నేనేమని వ్రాయాలి ?

30. పేదల - ఆవేదన

చితికిన బ్రతుకులు
 మా బ్రతుకులు
 పూరి గుడిసెలె
 మా బ్రతుకులకు
 సెదర్చనాలు-

గంజి మెతుకులె
 మాకు కాఫీ ఫలహారాలు
 చిరుగుసాతలె
 మాకు చీనాంబరాలు

సేద్యం చేస్తాం
 ఎంతో చక్కగా
 నిత్యం ఏదోపని
 చేస్తూనే వుంటాం

పచ్చలతో

చస్తూనే వుంటా

ఎందుకొచ్చినదో

మాకీ పాదుబ్రతుకు.

31. డ్రైవర్ ఆవేదన

ఓ బస్ డ్రైవర్

ఏమిటా నీరసం ?

సాగుతుందా చక్కగ

నీ ప్రయాణ సన్నాహం ?

ఏమని చెప్పుకోను

ఎవ్వరికని చెప్పుకోను ? !

ప్రమాదాలతోనే

కూడుకుంది

నా ప్రయాణం సన్నాహం

రోడ్డు ప్రక్క గుట్టలాయె

గజిలోతు గుట్టలాయె

పైకిలేచి పయనించె

రాళ్ళ పక్కలెక్కువాయె ?

తాతురోడ్డెనా !

కంకతురోడ్డెనా ! !

తమముకుంటూనే

పోతున్నా -

వచ్చిపోయె వాహనాల్ని

తన్నుకుంటూ పోతుంటె

అడ్డుతుంది రైలుగేటు

పావుగంటో ! అర్థగంటో ! !

బస్సెక్కినోళ్ళు ఎక్కినట్లే

నానెత్తిమీద కెక్కుచుండె

అటో యిటో పొమ్మంటె

ఎగాదిగా చూస్తుండె

కండక్టరు మాపైనా

లెక్క చేయరెవ్వరు

బస్లోని వారైనా

పట్టించుకోరెవ్వరు !

ఊరికెన్నో స్టాపులాయె

ఆపకుంటె చెల్లదాయె

చెక్కింగు లెక్కువాయె

సకాలంలో చేరమయ్యె !

ఏమని చెప్పుకోను

నా బాధలు నీతోను,

32. కండక్టరు బాధలు

ఓ బస్ కండక్టర్
 ఆలోచిస్తూన్నా వేమిటి ?
 సాగుతుందా చక్కగ
 ప్రయాణ సన్నాహం !

ఎమని చెప్పుకోను
 ఎన్నరికని చెప్పుకోను
 కండక్టరుకున్న బాధ
 కన్పించదెవ్వరికను-

ఎక్కినోళ్ళెక్కినల్లె
 నీళ్లుగొట్టకే అన్వేషణ
 శ్రద్ధచూపరాయె
 ఏ ఒక్కరూ టికెట్టుపెన

టిక్కెట్ టిక్కెట్ అంటుచాలు
 పెద్దనోళ్లు తీస్తారు
 ఎక్కడనుండి తెస్తాం
 అంత చిల్లరందరకు

చుట్టూ, బీడి, సిగరెట్లు
 దట్టంగా లాగుతారు
 కార్చికూడదంటే చాలు
 కోరచూపు చూస్తారు

విదేశ్య పిల్లలకు
నాలుగేండ్లై చెపుతారు
నమ్మండి నాలుగేండ్లైనని
నానామాటలాడుతారు

అరగోనెల సంఘలెన్నో
అడ్డుగానే పెడతారు
అదేమంటే చాలు
అడ్డులేదెవ్వరికంటారు
లగేజి కొట్టబోతేచాలు
ఎందుకూ !! లగేజి
ఎంతుందీ బరువని
ఏమెమో అంటారు

లేటేలే చాలు బస్
ఇంత లేటేందుకంటారు
ఎవ్వరికని చెప్పుకోను
నాకున్న బాధలు
కన్పించదెవ్వరకు.

33. పరిష్కారం

కూడు గుడ్డలేక కుమిలిపోతూ
నిలువనీడలేక కుమిలిపోతూ
పనిచేయ శక్తి నశియించి

స్మృహతప్సి పడిపోయిన నెరువేదను
 పలుకరించరెవ్వరతని
 కూడు గుడ్డకు లోటులేనెవాడు
 నెలువనిడ కల్గినోడు
 మద్యపానాదులు మత్తుగ నేవించి
 కన్నె పిల్లల చెలిమికొరి
 కన్నుమిన్ను కానకతడు
 క్రూరకర్మలు చేయుచుండ
 చూచినోళ్ళు పూరకుండక
 ప్రాత్నహిస్తారెందరో !
 ఎమిటి ఘోరం ?
 ఏని కేమిటి పరిష్కారం?

34. ఆస్యహం

పశువుల్లో పశుత్వం
 మానవుల్లో మానవత్వం
 కన్నెమచుట సమాజం
 ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో
 పశుజాతి తత్వం
 సరికించిన ప్రమోదం
 నరజాతి తత్వం
 చలోకింప అసహ్యం

35. రైతు బాధలు

రవికిరణాలకు ఓర్పువహించుచూ
 చలిగాలులను చవిచూచుచూ
 అతివృష్టికి ఆత్రుతచెందుచూ
 అనావృష్టికి ఆక్రోశిస్తూ
 కండలు కరిగించి పసిడిపంటలు
 పండించాలని రైతు అప్పులెన్నోచేసి
 పంటకు పెట్టుబడి పెట్టుచుంటే
 క్రిమికీటకాదుల బాధలెక్కువై
 పంటఫలితము దక్కదాయె ?
 క్రిమిసంహారిణి మందులు
 కించితైన పనిచేయకుంటే ! ?
 రైతు ఏమందని కొట్టగలడు ?
 అతడెంతని అప్పుచేయగలడు ?
 యిక యెంతని ఖర్చుపెట్టగలడు !
 తానే విధముగ కోల్పోనగలడు ? !

36. బాలగేయం

తెలుగుజాతి బిడ్డలం
 వెలుగులాగ వెలిగెదం
 చక్కగ మా చదువు చదివి
 చెలిమికోరి మెలిగెదం

సమత మమత పెంచెదఁ
 హితంబు చేంతనిలిచెదఁ
 సత్యమునే పల్కెదఁ
 ధర్మమునే కోరెదఁ
 తల్లిదండ్రులందు మేఁ
 గౌరవముగా ఉండెదఁ
 గురువులన్న, పెద్దలన్న
 భయభక్తులతో మెలిగెదఁ

37. విన్నారాయీమాట

రేడియో ప్రసారం 1986

నియంత్రణ నియంత్రణ
 కుటుంబ నియంత్రణ
 పాటించవలె ప్రతిఒక్కరి
 కుటుంబ నియంత్రణ
 ఒక్కరైతే ముద్దు
 ఇద్దరకు మించివద్దు
 ఒక్కరిగా వుండాలంటే
 ఇద్దరివరకే హద్దు
 చిన్న సంసారమే మనకు
 వన్నె తెచ్చును తుదకు
 విన్నారాయీ మాట

ఇపుడెంతో హాయి
కాదన్నారా ? మన బ్రతుకు
కడదాక కడగండ్లెనోయి.

38. క్రిస్ మస్

క్రీస్తు జననమే
క్రిస్ మస్ పండుగ
కైస్తవులకిది
ముఖ్య పండుగ

జన్మించె క్రీస్తు
బెత్లేహేమందు
కన్య మరియు
గర్భ మందు

తార వెలసె
అకాశమందు
ప్రత్యేక కాంతితో
ప్రజ్వరిల్లె-

కాపరులు, జ్ఞానులు
ఆ తారను గాంచి
చూడగా వచ్చిరి
బాల యేసును

భక్తితో జ్ఞానులు
 కాన్కగా యిచ్చిరి
 జంగారు, సాంబ్రాణి
 భోగాలు ఆ రాత్రే
 క్రీస్తు బోధలు
 భ్యాతి చెందెను
 ప్రపంచ వ్యాప్తిగా
 క్రాంతి చూపెను
 భక్తితో ప్రార్థనలు
 జరుపుకొంటారు
 క్రైస్తవు లందరు
 చిహ్నము వెల్లి

39. యన్. జి. వో. నేస్తం !

యన్ జి వో నేస్తం !
 ఎక్కడుంది న్యాయం
 ఎక్కడుంది ధర్మం
 ఏమిటి మన ధ్యేయం !
 వస్తులోడు పెంచుకోక
 ఆఫీసరుచే మాటపడక
 ఏరోజుకారోజే
 మనపని నెరవేర్చుదాం !

సన్నుమీద సన్నులెన్నో
అధికమయ్యే నేడుమనకు
పాలు, పెరుగు, వెన్నలు
ఇంటిలోన కరువయ్యె

భారమయ్యే ధరవరల్
బిడ్డలేమో బరువయ్యె
భారమయ్యే బ్రతుకని
బాధ్యతలను మరువరాదు

అందరకూ వుంటాయి
మనవలె బాధలు
బాధలు గుర్తించి
బాధ్యతలు నెరవేర్చుదాం !

40. పేకాట

పేకాటలో పోగొట్టుకొన్న సొమ్ము
రాబట్టుకోవాలని కొందరు
స్నానపాన నిద్రాహారాలు మాని
రాత్రింబవళ్ళు పట్టుదలతో
చెదబట్టువరకు ఆడుతుంటారు

పోయిన సొమ్ముపోగా !

ఉన్న సొమ్ముకాస్త పోగొట్టుకొని

కంట తడిబెట్టలేక

కంటికి నిదురబట్టక

కటిక దరిద్రం వహిస్తూ

కన్న తల్లిదండ్రులపై

కత్తి చూపించి

ఉన్న ఆస్తికాస్త అమ్మమంటారు

లేదా, నా ఆస్తినాకు పంచమంటారు

తల్లిదండ్రులు ససేమిరాంటే

కట్టుకున్న భార్యపై విరుచుకుపడి

తాళిజొట్టునైనా తాకట్టుబెట్టి

తమకు డబ్బివ్వమంటారు, లేదా

నీ జొట్టుకాస్త చెరిగి నట్టేటిలో

ముసకవలసి వస్తుందంటారు

కట్టుకున్న భార్య, భర్తబాధలు

తట్టుకోలేక కోపముతో

పుట్టింటి కెళితే

తమకేమి బాగులేదని

త్రాగ మొదలిడి

తమ బ్రతుకుతామె

బద్దలు చేసుకుంటారు

పేకాటెందుకు ?
 త్రాగుడెందుకు ?
 బ్రతుకు బద్దలు
 చేసుకొనుటెందుకు ?
 ఉన్న ఆస్తితో
 ఊరట చెంది
 కన్న తల్లిదండ్రులను
 కట్టుకున్న భార్యను
 కన్నబిడ్డలను
 కంటికి రెప్పలా
 కాపాడు కొంటూ
 పోషించుకోలేరా !
 కష్టపడి పనిచేసి
 సంపాదించుకోలేరా ! ?

41. మానవుడు - మృత్యువు

మానవుడు :-

మృత్యువా ! మృత్యువా ! ఓ మృత్యువా
 నిన్ను స్మరించినచో నాకు భయం
 నీవు నాదరి చేరనున్న నాకు భయం
 నేను నీదరిచేరాలన్నా నాకు భయమే !

నీవు నన్ను వెంటాడుచునే ఉంటావు
 నేను నిన్ను తప్పించుకోను ప్రయత్నిస్తాను
 ఎంతకాలం ననువెంటాడుతావు
 నేనెంతకాలం నిను తప్పించుకోను !

వ్యూత్యువు :-

మానవుడా ! మానవుడా ! ఓ మానవుడా
 విభ్రాత తలవ్రాత ఒక్క టేకదా !
 ఆ వ్రాతలకంటే కుత్సితునివాత
 కుటిలమైనదని గ్రహించవెందుకు
 నన్ను తలంచి నీవు భయపడవద్దు
 నీకై నీవు నాదరి చేరవద్దు
 నాకంటే కుత్సితుడే భయంకరుడు
 వానినే ఓకంట కనిపెట్టి నీవుండు.

42. వ్యసనం

వ్యసనాలన్నో వుంటాయి
 మానవాళికి సహజంగా
 అవి ఎన్నో ! ఎన్నెన్నో !!
 తెలిసికోలేకున్నాము

మనిషికొక వ్యసనముంటుంది
 మనిషిలో ఓ మంచంటూ వుంటుంది
 వ్యసనానికి బానిసగాక

వ్యక్తిగతముగ మంచి వ్యక్తిగ
వ్యవహారమునకు మంచి వక్తగ
వ్యవహరించు నిండుగ నీవెప్పుడు.

43. గుర్తుంచుకో !

వ్యర్థముగ మనిషిని
తూలనాడ నెంచకు
అర్థము చేసికో
మనిషిలోని మంచిని

సద్దుబాటు మనిషికి
అన్నివిధాల అవసరం
సమస్యలెన్ని వున్నా
సావధానాలతో పరికించు
సమస్యలను పెంచుకోకు
సామరస్యమును చంపుకోకు.

44. అదో గతి

అధములకు పెత్తనమిచ్చినచో
అధోగతి పాలవ్వక తప్పదు
అంధకార బంధురములో ఎవ్వరైన
అధములకు పెత్తనమిస్తే
తప్పదు అధోగతి.

ఉత్తము లెవ్వరో !
 అత్యుత్తము లెవ్వరో ! ?
 అథము లెవ్వరో
 ముందుగా గుర్తించు
 అత్యుత్తములకే
 పెత్తనమిచ్చి హాయిగావుండు
 అథములకు పెత్తనమిచ్చి
 అఘోగతి పాలవ్వకు.

45. మార్పు

కన్నుమిన్ను కానకుండ
 నిన్ను నన్ను చూడకుండ
 వెన్నుపోటు పొడుచువాడు
 నిన్న నేడు కాకున్న
 కొన్నినాళ్ళకైన వాడు
 దొరకకుండునా ? !
 తన తప్పు తాను
 తెలిసికొనకుండునా ?
 తనలోన మాత్పురాకుండునా ! !
 మార్పు వచ్చేనేని
 చిత్తశుద్ధి కలిగి
 భుక్తి కొఱకు భువియందున

శక్తి కొలది పాటుపడుచు
 ఎనలేని విషయాలు
 విన్నవించుకొనును
 నిన్ను, నన్ను గాంచిననాడు
 అదియే ! తనలోని మార్పునకు
 జీవాంకుర బీజమాను.

46. రంజాన్

రంజాన్ పండుగ
 రంజైన పండుగ
 ముస్లిం సోదరులకు
 ఇది ముఖ్య పండుగ
 పాపభీతితోను
 ఉపవాసాలతోను
 ఆనెలంతా మసీదుకెళ్ళి
 ప్రార్థనలు చేస్తారు
 రంజాన్ నెలలో
 ఖురాన్ వెలసెనని
 అల్లాను ప్రార్థిస్తూ
 దానధర్మాలు చేస్తారు

ఈదకు వెళ్ళి
ప్రార్థనలు సల్పి
అలింగనాలతో
తెల్పుకుంటారు.

“ఉభాకాండలు ఈ పర్వదినం”

47. ఏ శక్తి గొప్పది

మంత్రశక్తి గొప్పదా ?
దైవభక్తి గొప్పదా ?
మంత్రశక్తి గొప్పదని
మాంత్రికుడు
దైవభక్తి గొప్పదని
దైవ భక్తుడు
వాదోపవాదాలకు దిగుతారు

మంత్రశక్తి యిహమందె
దైవభక్తి యీహపరములందు
గొప్పగా కొనియాడబడుచు
చెప్పుకో తగినట్లు చేస్తుంది

మిత్రమా ! ఓ మిత్రమా !!
మంత్రశక్తి నేర్చే మాంత్రికుడవుగాక
దైవభక్తితో దేవుని ధ్యానించి
దైవాశీస్సులతో ధన్యుడవుకమ్ము.

48. పరివర్తన

న్యాయం కొరకు పోరాడుదాం
 అన్యాయాన్ని అంతంచేద్దాం
 కులమత భేదము లేకుండా
 కలిసికట్టుగా మనముందాం

ప్రగతి పథంలో పయనించమని
 ప్రతివారికి ప్రబోధించుదాం
 కుటుంబ నియంత్రణ అవశ్యమని
 ప్రతివారిలో పరివర్తన తెద్దాం.

49. ఓటు విలువ

అధిక సంపన్నుడు డబ్బు వెచ్చించి
 ఓట్లెన్నో కొని విజయమొందు, కాని
 అందరి మన్నన లొందనేరడు
 ఎందుకో తెలుసా ! ?

తాను వెచ్చించికొన్న వోట్ల డబ్బు
 తిరిగి సంపాదించాలని
 ప్రజలను మభ్యపెట్టి
 మోసాలెన్నో చేస్తాడు

ఆ మోసాలన్ని తేలుసుకొన్న వాలెందరో
 అతనికి వోటువేసి గెలిపించినందుకు
 ఈమకు తామే నిందించుకొంటూ
 దోషులము మనమేనని బాధపడతారు
 బాధపడుతుందుకు ? !
 ఓటెవ్వరికి వేయవలెనో తెలియదా ? !
 తెలుసు, కాని డబ్బే ప్రధానకారణం
 అందుకే డబ్బు గడ్డి తినిపిస్తుండంటారు
 కావున, నీ వోటును నీవెప్పుడైనా
 సద్వినియోగపర్చుకొనవలెనన్న
 గెలిపించవద్దు నీవెప్పుడు
 అలాంటి దుష్టులను.

50. సుఖయాత్ర

నడూనడూ నీతిగనడూ
 నెలూనిలూ నీతిగనెలూ
 నలుగురిలో నీతిగ నిలబడూ
 నీలోని నిజాయితీని నిరూపించు
 మంచిని ప్రేమించి మనుగడను పెంచు
 ఇదే నీకు మంచి యాత్ర
 జీవితానికిదే సుఖయాత్ర

51. అన్నా ! అంబేడ్కర్

అన్నా ! అన్నా !! అంబేడ్కర్ అన్నా !!!
 డాక్టరు బి. ఆర్. అంబేడ్కర్ అన్నా !
 భారత రాజ్యాంగ చట్ట నిర్మాతగా
 భావితరానికి బాట చూపావన్నా !
 అస్పృశ్యత నిన్నెంతో క్రుంగదీసినా
 నిష్పృహజెందక నీవు నిలిశావన్నా
 భారతజాతి నీకెంతో బాకీపడినదన్నా
 భావితరం నిన్నుగుర్తించే రోజు వచ్చిందన్నా
 గ్రంథాలెన్నో వ్రాసి ఘనతకెక్కివన్నా
 భారతమాత పుత్రునిగా, భారతరత్నగా
 పదవులెన్నో చేపట్టావన్నా
 మరునలేము ! మరునబోము !!
 మీ ఆదర్శ జీవితమన్నా !

52. మహిళ

అబలకాదు మహిళ
 సబలని చాటిచెప్పు మహిళా !
 వెనుకంజ వేయకు మహిళా
 ఎలుగెత్తి చెప్పు మహిళా !

కార్మికులున్నారు మహిళలలో
 కష్టకులున్నారు మహిళలలో
 కార్మిక కష్టక మహిళలు
 కోకొల్లలుగ ఉన్నారని ఇలలో
 చాటిచెప్పుమా మహిళా
 ఎలుగెత్తి చెప్పుమా మహిళా !

వండితులున్నారు మహిళలలో
 కనయిత్రులున్నారు మహిళలలో
 రసవత్తరముగ రచనలందించువాడు
 ఎందరెందరో ఉన్నారని
 చాటిచెప్పుమా మహిళా !
 ఎలుగెత్తి చెప్పుమా మహిళా !

అబలకాదు మహిళ
 సబలని చాటిచెప్పు మహిళా
 ఎలుగెత్తి చెప్పుమా మహిళా
 వెనుకంజ వేయకు మహిళా.

53. పునిషి

మనకెన్నో మతాలున్నాయి
 అన్ని మతాల సారాంశం ఒక్కటే
 ఎవ్వరు చెప్పినా ! ఏ మతం చెప్పివా !!
 సత్యం - ధర్మం - అహింసలు

సవిత్ర ధర్మాలని
ప్రధానమైనవని-

అన్ని మతాలలోని సారాంశాన్ని
అవగాహన చేసుకొని

అన్ని మతాలను ఆదరించినవారే
మంచి మనస్సు గలవారు

మనిషిని మనీషిగా

గుర్తించగలవారు

మనిషి “మనిషి”గ

మణిరత్నంగా

వెలుగొందగలవారు.

54. ఎవ్వరై తేనేం!

భార్యాభర్తలకే వస్తుంది విభేదం .

భారీ ఎత్తుగ భలెగమ్మత్తుగా

మగపిల్లలపై మక్కువ ఎక్కువ

ఆడపిల్లలపై తక్కువ మక్కువ

చూపిస్తారెక్కువ తక్కువలు

భారీఎత్తుగ భలెగమ్మత్తుగా-

మగవారు కొందరు ఆడపిల్ల జన్మిస్తేచాలు

ఆలినే ఎడబాసి మగబిడ్డకొట్టకై

మరో మనువాడి అనస్తలెన్నోపడుతారు
 ఎవ్వరైనా ఒక్కటే ! ఎందుకా ఎడబాటు
 ఎందుకా అనస్తల పాలగుట ?
 ఒక్కరిద్దరే చాలు ఎవ్వరైనా
 లోటుండదెందున.

55. కయ్యము - వియ్యము రేడియో ప్రసారం 1986

కయ్యానికి కాలుదువ్వుతాడు కొందరు
 వియ్యానికి విందుచేస్తారు మఱికొందరు

కయ్యానికి కాలుదువ్వి
 కన్నులొట్ట పోగొట్టుకొనకు
 వియ్యానికై విందుజేసి
 నెయ్యాన్ని పెంపొందించు

కొట్లాటుకు పోయి నీవు
 కోర్టుదాక వెళ్ళబోకు
 కోపాన్ని తగ్గించి
 లోపాన్ని గుర్తించు

వియ్యానికై విందుచేసి
 కయ్యాన్ని పెంచుకోకు
 చెంతచేరి చెలిమికోర
 చెందుతుంది చెలిమినీకు

దెప్పిపొడుపు మాటలెపుడు
 చెప్పబోకు చేటువచ్చు
 గొప్పలెన్నో జెప్పుకొని
 తిప్పలెన్నో బడబోకు

కప్పిపుచ్చుకోకు తప్పులున్న-
 నిప్పునలె నిజమునే జెప్పుమన్నా !

56 పిశాచమా

పిశాచమా ! పిశాచమా ! !
 'ఓ వరకట్న పిశాచమా ?
 వీడిపో ! వీడిపో ! !
 మానుండి వీడిపో ! !

కట్నాలు తేలేదని
 కలహాలు రేపుకొని
 కాపురం కూల్చుకొనెడి
 కఠినాత్ములనుండి వీడిపో !

కట్నాలు తెచ్చామని
 కన్నుమిన్ను కానని
 కొందరి అహంకారం
 కాంచలేకున్నాము

ప్రేమాను రాగమే
 ప్రియమైన బంధమని
 సంసారమే స్వర్గసీమని
 ప్రబోధించుచున్నారు
 ఎందరో మహానుభావులు
 పిశాచమా ! పిశాచమా
 ఓ వరకట్న పిశాచమా
 వీడిపో వీడిపో
 మానుండి వీడిపో

57. వెల్లుచుండుము

పూజించు గురుదైవములను
 సేవించు తల్లిదండ్రులను
 గౌరవించు పెద్దలను
 ప్రేమించు భార్యబిడ్డలను
 ఆదరించు బంధుమిత్రులను
 దుష్టుని మాటలవలన
 కష్టముల పాలవ్వక
 మూర్ఖుని మాటలవలన
 మార్గము తప్పిపోక
 నిండుగ వుండాలన్న

అండగ పెద్దలతోనుండ
గండములు తప్పుచునుండు

కండబలమున్నదని
దండలు వేయించుకోకు
దండలు వేసినవారే
దండన చేతురొకప్పుడు !

కండ బలము కన్న
అండ బలము మిన్న
కల్ల మాటలకన్న
సత్యవాక్కులు మిన్న.

58. ఆత్మ సౌందర్యం

అందమైన అంగసౌష్ఠ్యముతో.
అందముగ జన్మిస్తారు కొందరు
అంగవైకల్యము కలిగిననూ
సౌందర్యముగా జననమెదుదురు కొందరు
అంగవైకల్యము కలిగిననూ
సౌందర్యముగా వర్తించువారున్నారు
సౌందర్యముగా జన్మించిననూ
సౌందర్యహీనముగా కన్పిస్తారు మఱికొందరు

అందముకాదు ప్రధానము మనిషికి
కస్సించని ఆత్మవున్నది ప్రతిమనిషికి
ఆ “ఆత్మను” సాందర్యముగా ఉంచుకో
పవిత్రముగ పదిలపర్చుకో.

59. తెల్లారిందా

(రేడియో ప్రసారం 4-1-87)

తెల్లారిందా ! తెల్లారిందా !!

అప్పుడే తెల్లారిందా !

చుక్కెప్పుడు పొడిచింది

కోడెప్పుడు కూసింది

చుక్కల్ని తరిమేసి

సూరీడు వచ్చాడా !

వెలుగునే తెచ్చాడా

లోకానికి పంచాడా !!

చిరుగు పాతలతోను

చీకు చింతలతోను

చితికిపోతున్న - యీ

నిరుపేదకు కూడా

తెల్లారిందా తెల్లారిందా

అప్పుడే తెల్లారిందా !

పసివాని రోదన

పేదవాని ఆవేదన

ఎదలోని బాధలు
 ఎన్నాళ్ళు యీ పేదకు ?
 పేదోడి జన్మకు
 పెన్నిధి యెప్పుడు ?
 పేదోళ్ళ బ్రతుకులు
 తెల్లారె దెప్పుడు ?
 తెల్లారిందా తెల్లారిందా
 అప్పుడే తెల్లారిందా ? !

60. కవి కలం

కవికి రెండేకళ్ళున్నా !
 కవికలానికెన్నో కళ్ళు
 రవి ఒక్కడైనా రవికిరణాలెన్నో !
 కవులెందరో వారిభావాలెన్నెన్నో !!
 “రవికాంచనిది కవికాంచునని”
 మహానుభావులెందరో అన్నారు !
 రవికాంచని దేనినైనా సరే
 కవి కాంచుననే కదా అర్థము !
 అందువల్లనే ఈనాడు
 కవికలానికెన్నో కళ్ళని
 అంటున్నాను నేను.

కవిని మించినవాడు
 కవి అని గుర్తించాలి
 కవికి, కవికలానికి
 ఎల్లకాలం విలువివ్వాలి.

61. హత్యలు

పూర్వం హత్యలు
 ఎంతోక్షముగ జరిగేవి
 ప్రస్తుతం హత్యలు
 ప్రత్యక్షంగానే జరుగుచున్నవి
 ఏమిటి హత్యలు ?
 ఎందుకీ హత్యలు !!
 మార్పులేదా మనసమాజంలో !
 మార్చలేమా మనసమాజాన్ని ?
 ఎవ్వరికివారు పట్టించుకొనకుంటే
 పతనమైపోతుంది మనసమాజం
 పట్టించుకోవాలి ప్రజలే
 ప్రభుత్వ సహకారంతోనైనా !

62. గురుపూజోత్సవం

నేడే “సర్వేపల్లి” జన్మదినోత్సవం !
 ఈనాడే గురుపూజామహోత్సవం !

గురుతర బాధ్యతల గుర్తింపుదినం !,
గురువులకొక పర్వదినం !!

అధ్యాపకుడుగాను, ఆచార్యుడుగాను
రాయబారిగాను, రాష్ట్రపతిగాను
రాణించిన మనరతనాల రాశి
జన్మదీప్తోత్సవం నేడే ! ఈనాడే !!

“భారతీయ తత్వశాస్త్రాన్ని”
బహుచక్కగ రూపొందించి
విదేశాలలో ఉపన్యసించి
వివేకవంతుడనిపించారు

రమ్యాధినేత “స్టాలిన్ చే”
బ్రిటీష్ ప్రధాని “చర్చిల్ చే”
గుర్తింపు పొందిన ఘనుడు
గురువులలో పూజనీయుడు

ఉపరాష్ట్రపతిగా పదివత్సరాలు !
రాష్ట్రపతిగా ఐదువత్సరాలు !!
పరిపాలనాధ్యక్షునిగా ప్రశంసలొందిన
“ప్రతిభావంతుడు” మన రాధాకృష్ణన్

“రాజనీతి విశారదుడని
బహుముఖ పండితుడని”

కొనియాడబడిన మన సర్వేవల్లి
జన్మదినోత్సవం నేడే సెప్టెంబర్ 20 !

63. కవిచక్రవర్తి

సవయుగ కవిచక్రవర్తి

శ్రీ గుఱ్ఱం జాషువా కవి

కవులకొక చక్రవర్తి

గుర్తింపుగల వ్యక్తి

“కవికోకిలన్న” బిరుదు

కవులకొక మలుపు

కవినేస్తాలకు పిలుపు

కవికలాలకు మేలుకొలుపు

కవిచక్రవర్తి కీర్తి మకుటం

చరిత్రపుటల్లో లిఖితం

ప్రజల హృదయాలలో కథనం

కవుల కలాలలో మధనం

అస్పృశ్యతనెడి జాడ్యం

అనాడొక పెనుభూతం

ఎదుర్కొన్నారీ భూతాన్ని

అందించారెన్నో కావ్యాల్ని

మధురం మధురం

మధురాతి మధురం

కవి కథనం మధురం

కవి వదనం మధురం

కవికలం మిన్న

కవినిలయం చిన్న

కవి హృదయం వెన్న

కవి సంపద సున్నా

జరుపుకుందాం మనం

ప్రతి సంవత్సరం ఈ ఉత్సవం

కవి జన్మదినోత్సవంగా !!

జగతిలో మహోత్సవంగా !!

సెప్టెంబరు ఇరువది ఎనిమిది

చెరిగిపోదండి మనమదినుండి

గుంటూరుజిల్లా ప్రతినిధులనుండి

కవులకలాల మధుర గీతికలనుండి .

(శ్రీ గుట్టం జాషువాకవి 97వ జన్మదినోత్సవ
సందర్భముగా 28-9-92 న వ్రాయబడినది.)

64. విధి నిర్వహణ

నిర్వహించవలె ఎవరివిధివారు
 విధినిర్వహణయే ఘనతకు మార్గము
 విధి నిర్వహణలో శ్రద్ధ చూపుచూ
 విధేయుడవై పెద్దలందుడు
 సత్కరించబడెదవు నీ విధి సఫలమై
 చెప్పుకొందురు నీ ఘనతను ఘనముగ.

Acc-no, 18811

784

DEV

రు- 8-10

నా స్మృత్యైంతము

: రచయిత :

నల్లభాపురం నా స్వగ్రామం
మంచీకలవూడి నా జన్మస్థలం
నల్లభాపురపు ఇంటి నామం
దేనదానం నా నామధేయం

మరియమ్మ, జఖరయ్యగార్లు
నాకు జన్మనిచ్చిన తల్లిదండ్రులు
నాగరత్నం, రాబయ్యగార్లు
నాకు వధువు నిచ్చిన అత్తమామలు

నల్లభాపురపువారు నా యింటినారు
నల్లమాలిన అభిమానమున్నవారు
కొండముదివారు నా అత్తవారు
కొండంత బలగమున్నవారు.